

Kærlighed hos et umage par

*Lyrisk kærlighedsroman om en dansk
kvinde i fyrrerne og en ung iraner*

■ BØGER

Inge Pedersen: *Måneår*.
Gyldendal (235 s., 200 kr.).

I INGE PEDERSENS roman debut *Måneår* forelsker en kvindelig universitetslærer sig i en langt yngre iransk mand. Der er således både kultur- og aldersforskelle på færde i skildringen af kærlighedsforholdet mellem det umage par. Deres liv sammen strækker sig over knap et år, inden det får en brat og blodig ende.

Inge Pedersen har tidligere udgivet digte og den roste novellesamling *Berørt*. Hendes prosa er lyrisk, drømmagtigt glidende og strømmende, beregnet på at indfange stemninger og oplevelsen af små skift i situationer og indre tilstande. Samtidig er det med sin konstante insistens på billeddannelse et meget *tolkende* sprog. Et eksempel:

'En nat i august vores seng i balance på himmelfloden. Og omgivet af karavaner af stjerner vågner jeg pludselig ved at jeg ler.' Når jeg-personen umiddelbart herefter føler sig som en 'undsluppen fra et sibirisk fængsel' og en 'veltilfreds baby' er det ved at være for meget. Less is more, som det hedder.

Inge Pedersen balancerer på kanten til det lidt for inderlige og følelsessvulmende i skildringen af den voldsomme sanserus, der river jeg-fortælleren Miki, nøgtern lærer i grammatik, ud af sin ordnede, men størknede tilværelse.

Hendes iranske kæreste Ferid kommer mest til syne som krop og begæret objekt, mindre som person. Han bliver ikke meget andet end prototypen på den smukke, mørke udlænding med den forrevne fortid. At have ham omkring sig farver enhver af Mikis sansninger: 'Natten var hvid som hans tænders måneskin, hvid som sølvhuden under hans fødder.' Nogle seksvenser skildrer hans oplevelser af tortur og terror i Iran, og hans ikke meget mere behagelige møde med Danmark.

RUNDT OM Miki grupperer to kvinder sig som kontrastpersoner. Først og fremmest den frodige veninde Fanny med det eksklusive forfatterprojekt, der går ind for alt det, som kan 'holde vores sanser i live' i en kold og aseptisk verden. Hendes varme rod og mod til at sige tingene lige ud danner også kontrast til Mikis kollega Beth, en ny udgave af *dullen* der i 1990er-versionen ikke bare har køn og krop, men

også karriere og selvsikkerhed, som hun bruger i sin effektive gennemførelse af forskellige projekter. Sådan virker det i hvert fald på Miki, der bekymret iagttager Beths lange ben under en lammehovedspisning med Ferid og Fanny – en af bogens bedste skildringer.

Når Inge Pedersen gengiver scener og optrin tillader hun en analytisk skarphed at træde frem i sproget, som siger mere end de lange billedkæder. Romanen er uhyre gennemarbejdet, grænsende til det filigranagtigt overarbejdede, men den giver et portræt af en kvinde, der forsvinder for sig selv som afgrænset person i samme takt, som hun forelsker sig.

Derfor ser hun heller ikke faresignalerne. Hun mærker ubehaget ved at blive konfronteret med Ferids iranske venner – mærker, at hendes ivrighed efter at respektere deres kultur ikke er gensidig. Men når Ferid selv udtaler, at 'i vores kultur foragter vi kvinder, der ikke får børn' tænker hun mest på, hvad Beth og Fanny mener om en mand, der siger sådan, ikke hvad hun selv føler.

Hun er nemlig besat af de gnistrende tænder, overrumplet af en krop. Derfor hæfter hun sig ikke nok ved, at mystiske ting foregår omkring Ferid. Hun tror, at hun kan trøste og elske hans fortid væk. Og en aften, hvor hun er alene, kan lyset ikke tændes og telefonen er død. Hun hører en nøgle i døren og ser en skikkelse, der ikke er Ferids eller viceværtens. Et øjeblik efter er hun skudt.

EFTERSOM romanen hovedsagelig befinder sig inde i jeg-personens glidende og kærlighedsbesatte bevidsthed, aner vi kun omridset af baggrunden for dette mord. Romanens form muliggør tilsyneladende ikke, at forholdene udredes tydeligere. Vi forlader bogen med Mikis åbne øjne under vandet, et billede, den også indleder med.

Døden indrammer således romanen, og døden er i disse begyndelses- og slutbilleder lige så æstetiseret som erotikken er det undervejs. Begge dele udgør den væsentligste indvending mod 'en sine steder løfterig og velgennemført roman.

B.T. 13.5.96.

◆ *Bøger:*

Dristig dansk kærligheds- roman

Af *Holger Ruppert*

BT □□□□□□

◆ Tiden er inde til at hæfte sig ved forfatteren Inge Pedersen, som efter en meget rost novellesamling »Berørt« for nogle år siden, møder med en fremragende kærlighedsroman om kærligheden mellem to uens størrelser.

En kvindelig gymnasielærer i 40'erne ramler ind i langt yngre iransk studerende. Det siger *bang* – nok mest for hendes vedkommende. Hun blomstrer som kvinde og menneske, og i sin kærlighed til Ferid overser hun en række faresignaler. Kærlighed gør blind, siger man. Og Inge Pedersens gymnasielærer kommer ud, hvor det er svært at bunde. Det kan lyde frygteligt kulørt, men er det selvfølgelig ikke.

Inge Pedersens sprogsans og stilistiske talent gør romanen til en nydelse. Stilen er tæt på det lyriske, flere gange overskrider hun grænsen mellem prosa og lyrik, og ofte er hun tæt på det dybt sentimentale og følelsesmæssige navlepilleri, men hun klarer sig smukt gennem vanskelighederne. Man tror på hendes gymnasielærer, Miki, og hendes to veninder, Beth og Fanny. Man oplever mest kærlighedshistorien med Mikis øjne.

Der er også plads til Ferids skæbne, men som menneske forbliver han mere et eksotisk handyr, der *vækker* kvinden i Miki mere end nogen sinde tidligere. Vi får hans barske baggrund og grusomhederne i hans hjemland, men han står slet ikke så stærkt i billedet som de tre kvinder.

Det er også fint af Inge Pedersen at lade Miki opleve lidt af den omvendte racisme: Ferids venner, der nølende accepterer hende. Ofte ser de skævt til hende, og hun lukker øjnene for Ferids chauvinistiske opfattelse af kvindens plads. Igen den altopslugende kærlighed gør blind.

»Måneår« er en modig og dristig kærlighedsroman i helt sit eget sprog.

Det bliver virkelig spændende at se, hvad Inge Pedersen møder med næste gang.

Forventningerne er virkelig store!

Inge Pedersen: »Måneår«, 236 sider, 200 kr., Gyldendal.

Gylland-Posten 26.4.96

En enestående bog over et banalt emne

Roman

Af
ANNELISE VESTERGAARD

Inge Pedersen:
MÅNEÅR
235 sider, 200 kr.
Forlag: Gyldendal
UDKOMMER I DAG

■ En kvindelig dansk akademiker i fyrrerne forelsker sig i en langt yngre iransk studerende... mere banalt og mere horribelt og mere katastrofalt kan det vel ikke være? Set sådan udefra!

Det gamle tema, det tilbagevendende spørgsmål om, hvorfor det er så latterligt, ja, nærmest forfærdeligt,

egentlig lidt ulækkert, at kvinden er ældre end manden og altså endnu lidt mere forfærdeligt, når den unge mand er fra en anden kultur, ak ja... og kvinden i bogen kender alle spørgsmålene, alle svarere, hun troede også, hun kendte sig selv. Det gjorde hun ikke.

Inge Pedersens variation over dette emne er alt andet end banal. Den er enestående, fascinerende. Hun hæver med sit sprog og sine indfald stoffet højt over daglig tale og kendte fordomme. Hun går ind i jeppepersonens himmel og helvede, som vi oplever i en dis, gennem et sprogligt slør, der på mageløs vis indirekte fortæller om denne

moderne, effektive, dygtige, flittige, jordnære kvindes afsindige kærlighed.

Ja, for der er et afsind og et vanvid gemt i hende. Som måske altid havde været der, men i så fald var blevet grundigt fortrængt. Gennem opdragelsen, på grund af tidligere oplevelser, som vi får glimt af via associationer og pludselige tilbageblik, forårsaget af nye situationer.

Hendes andet jeg dukker langsomt frem. Den selviro-ni og den galgenhumor, som hun altid har haft i rigt mål, bliver nølende og tøvende, hun får sværere og sværere ved at opretholde sin sædvanlige distance til livets store problemer og til

de mere poetiske sider af tilværelsen. Hun ser den blå himmel, hun fornemmer dagens sang og træernes sprog. Men samtidig er det, som om hun taber sig selv.

Handlingen har alle de ingredienser, den må have, når to kulturer mødes, ikke i ubeherskede sammenstød, men i gensidig undren og sårbarhed, der snart bevirker følelsesmæssige styrtdyk, snart svimlende højdespring.

Virkeligheden bag den florlette drøm er den unge iraners voldsomme oplevelser i Iran, inden han flygtede fra præstestyret, og kvindens hverdag med en mor, der skal besøges, og et krævende arbejde, som skal

passes. Virkeligheden er - trods alt - også omverdensens syn på de tos forbindelse, de små chok, som når pølsemanden tror, at den unge mand er kvindens søn, de momentvise afsløringer af den unge mands syn på kvinden og hendes opgaver her i livet.

Men virkeligheden er frem for alt de lange fangarme, som på uhyggelig vis kan nå fra Iran til Danmark og antage forskellige former. Denne virkelighed indhenter de to, men også i beskrivelsen af undergangen og lidelsen beshersker Inge Pedersen sproget så præcist, at det drømmeagtige, det slørede og det disede lægger sig over ondskaben.

Ejens Stiftstidende 5.5.96.

+ Århus Stiftstidende 17.5.96.

At gribe i vand

Lovende debutroman om umage
kærlighed

Roman Anmeldelse

»Man begynder forfra hver dag, og det meste af tiden griber man i vand«, siger forfatteren Fanny, der er veninde til hovedpersonen Miki i Inge Pedersens debutroman »Måneår«.

Hvis citatet dækker forfatterens egen oplevelse af skriveprocessen, kan man konstatere, at hun har et sikkert greb om vandet: »Måneår« er en meget helstøbt og vellykket roman. Sprogligt spænder Inge Pedersen vidt, fra et lyrisk associerende billedsprog i de drømmesekvenser, der bryder historiens ligeløb, over skarpe erindringsbilleder fra de to hovedfigurers vidt forskellige barndom og opvækst til en sanselig realisme i skildringen af forholdet mellem Miki og hendes unge iranske elskede, Ferit.

Miki eller Mikal, som hovedpersonen egentlig hedder, (opkaldt efter Sauls barnløse datter) er en ikke helt ung enlig - og barnløs - akademikerkvinde. Hun giver modviligt efter for sin fascination og forelskelse i den unge, meget smukke og atletiske

Ferit. Modvilligt, fordi forholdet har indtil flere tungvejende fordomme imod sig: Konstellationen ældre kvinde-ung mand og uuddannet muslim-intellektuel dansker med vidt forskellige kulturelle normer, ikke mindst hvad angår kønnenes roller.

Imod alle odds udvikler kærlighedsforholdet sig positivt, men langt fra problemøst, og i løbet af det år, fra forsommer til forår, handlingen strækker sig over, når problemerne - for Mikis vedkommende den tvivl, jalousi, afhængighed og sårbarhed, som er kærlighedens bagside, for Ferits vedkommende hans fortid og flugten fra det iranske præstestyre - at vokse sig så store, at de til sidst slår kærligheden ihjel.

Men kærlighed dør aldrig en naturlig død, og romanen får en meget dramatisk afslutning for til sidst at klinge ud og lade stilheden brede sig som ringe i det vand, Inge Pedersen forhåbentlig inden længe vil gribe i igen. Denne debut lover meget mere.

Anne Weber Carlsen

□ Inge Pedersen:
»Måneår«.
240 sider. 200 kr.
Gyldendal.

Øst og vest mødes i lyrisk prosa

Inge Pedersen har skrevet en gribende roman »Måneår« om kærlighed og kulturforskel. Udkommer i dag

BØGER

AF LOTTE THYRRING ANDERSEN

Inge Pedersen debuterede som lyriker i 1982, udkom ti år senere med den roste novellesamling »Berørt«, og udgiver nu sin første roman,

»Måneår«, der vidner om stor genremæssig erfaring.

Romanen må betegnes som lyrisk prosa og synes at have stream of consciousness som klareste forudsætning. Kombinationen af hverdagsbilleder og erindringer, sammenholdt af vandets overordnede og universelle symbolik, giver mindelser om Virginia Woolf. Men også om den svenske lyriker og prosaist Werner Aspenström, som har bidraget med bogens smukke motto: »Vem tänder ett västerländskt motljus, / vem drömmar en österländsk dröm?«.

På det konkrete plan beretter bogen om Mikal - eller

Miki som hun kaldes. En veluddannet og selvstændig kvinde i fyrrerne, som forsker og underviser ved en højere læreanstalt og lever et punktligt og rationelt liv. Præcision, organisering og beherskelse er Mikis kendetegn, og årsagen til at hun - følelsesmæssigt - må tage afstand til mænd: »Aldrig igen denne hudløshed, dette indre kaos«, som det hedder et sted.

Alligevel holder Miki fast ved den bohemeagtige og alt andet end rationelle barndomsveninde Fanny. Og bryder straks sit løfte om aldrig mere at involvere sig med mænd, da hun træffer den unge og smukke Ferid; en iraner

deserteret fra hæren og nu bosiddende i Danmark. Ferid studerer idræt, men har svært ved holde sin koncentration fangen, og da han flytter ind hos Miki vender hans spontanitet, rastløshed og udbredte desorganisering op og ned på Mikis gennemstrukturerede tilværelse.

Således tematiserer »Måneår« mødet mellem øst og vest og gør det ved at berette om sammenstødet mellem forskellige kulturer og sindelag. Det særegne ved Inge Pedersens skildring af forholdet mellem en ung iransk mand og en moden dansk kvinde er imidlertid den fine balance mellem rea-

litet og håb. Bogen afdækker forholdets mange kulturelt-funderede konflikter, men fastholder samtidig troen på dets muligheder. Og gør det med en varm humor og en veldosseret portion (selv)ironi.

Romanens force er dog det symbolske og bevidsthedsstrømmende plan, der udpeger de fysiske hændelsers eksistentielle og psykiske konsekvenser i personernes sind. Mødet med Ferid afføder nogle sprækker og sluser i Mikis underbevidsthed, som unddrager sig den tilstræbte rationalitet og udpeger sammenhænge af udsigelig og lignelsespræget karakter.

Sammenhænge, der antyder nogle overordnede, universelle linjer og fortæller om Mikis liv - bagom hendes egen selvforståelse. Hendes barndom med de mange erindringer om forældrenes knægtelse af hendes lyst og lidenskab og det livslange ønske om bekræftelse, der har udmøntet sig i en stadig præstationsiver. En eksistentiel undertrykkelse, der i bogens komposition modsvares af Ferids erindringer om fysisk undertrykkelse og selvfølgelse i Iran og Danmark.

»Måneår« er imidlertid først og fremmest en smuk og sprogligt original roman om at turde slippe sig selv og sine

- indgroede - fordomme om kvinder og mænd, alder, køn og kultur. At turde give sig i kast med livet, mens tid er - og på trods af omkostningerne. Som vandets evige strømme med deres kalejdoskopske virvar af farver skildrer Inge Pedersen de mange, stadigt voksende lag af nuancer og betydnings-sammenhænge, der dukker frem, når det trygge greb om forestillingen løsnes - til fordel for livet selv. Og ud af skildringen er der kommet en gribende roman.

Inge Pedersen: Måneår.
Gyldendal, 240 sider, kr. 200-

MÅNEÅR 1996.
Gyldendal.

Skrevet af Dagbladet
26. april 1996